

Moduł 1

Przepisy określające prawa i obowiązki skazanych i tymczasowo aresztowanych

1. Status prawny skazanego

W Kodeksie karnym wykonawczym wyodrębniony został obszerny oddział zatytułowany „Prawa i obowiązki skazanego”. Oprócz tego wiele innych przepisów kodeksu, także części ogólnej i w regulaminie organizacyjno-porządkowym wykonywania kary pozbawienia wolności, odnosi się do tej materii.

Zapamiętaj!

Przepisy określające prawa i obowiązki skazanych tworzą status prawny skazanego. W tym miejscu chodzi o prawa i obowiązki skazanego w ramach stosunku prawnego łączącego go z administracją zakładu karnego.

Wśród zamieszczonych tam praw istotną rolę odgrywają prawo do poszanowania godności ludzkiej skazanego i prawa procesowe, które umożliwiają skazanemu dochodzenie swoich racji.

Kary, środki karne, zabezpieczające i zapobiegawcze wykonuje się w sposób humanitarny, z poszanowaniem godności ludzkiej skazanego. Zakazuje się stosowania tortur lub niehumanitarnego albo poniżającego traktowania i karania skazanego. Skazany zachowuje prawa i wolności obywatelskie. Ich ograniczenie może wynikać jedynie z ustawy oraz z wydanego na jej podstawie prawomocnego orzeczenia. Skazany jest podmiotem określonych w niniejszym kodeksie praw i obowiązków.

Zapamiętaj!

Skazany ma obowiązek stosować się do wydanych przez właściwe organy poleceń zmierzających do wykonania orzeczenia.

2. Przyjęcie do zakładu karnego

Przy przyjęciu do zakładu karnego skazany okazuje dokument stwierdzający tożsamość, podaje dane osobowe, informuje o zmianie danych osobowych, o miejscu zameldowania lub przebywania bez zameldowania, o uprzedniej karalności, o stanie zdrowia, a także o ciężących na nim zobowiązaniach alimentacyjnych. Skazany może być także poddany czynnościom mającym na celu jego identyfikację, a w szczególności: sfotografowaniu, oględzinom zewnętrznym ciała, pobraniu odcisków oraz okazaniu innym osobom. Skazany przekazuje do depozytu dokumenty, pieniądze, przedmioty wartościowe i inne przedmioty, których nie może posiadać w celi. Skazanego lub ukaranego informuje się o terminie początku i końca kary.

Osoba skazana ma prawo powiadamiania o miejscu swojego pobytu każdą osobę lub instytucję, w tym urząd konsularny lub przedstawicielstwo dyplomatyczne, listownie lub za pośrednictwem samoinkasującego aparatu telefonicznego. Koszty związane z wysłaniem zawiadomienia, listu bądź rozmową telefoniczną ponosi osoba pozbawiona wolności.

Skazanego przyjętego do zakładu karnego umieszcza się w celi przejściowej, na okres niezbędny, nie dłużej jednak niż na 14 dni, dla poddania go wstępnym badaniom lekarskim, zabiegom sanitarnym i wstępnym badaniom osobopoznawczym oraz zapoznania z podstawowymi aktami prawnymi dotyczącymi wykonywania kary pozbawienia wolności i porządkiem wewnętrznym zakładu karnego.

Należy bezzwłocznie poinformować go o przysługujących mu prawach i ciężących na nim obowiązkach, a zwłaszcza umożliwić mu zapoznanie się z przepisami kodeksu karnego wykonawczego i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, oraz poddać odpowiednim badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym. Informuje się go również o:

- możliwości wystąpienia w czasie pobytu w zakładzie zagrożeń dla bezpieczeństwa osobistego oraz sposobami ich unikania;
- możliwości zetknięcia się z przejawami negatywnych zachowań charakterystycznych dla środowiska przestępczego;

- możliwości zwracania się do przełożonych ze sprawami osobistymi i problemami związanymi z pobytem w zakładzie;
- możliwości zgłaszania próśb związanych z osadzeniem w celi;
- obowiązkiem informowania przełożonych o zagrożeniach dla jego bezpieczeństwa osobistego oraz bezpieczeństwa innych skazanych;
- konsekwencjach stosowania przemocy w stosunku do współosadzonych.

3. Prawa skazanego w odniesieniu do dziedzin życia w zakładzie karnym.

Podstawowe prawa gwarantujące odpowiednie warunki bytowe. Skazany ma prawo w szczególności do odpowiedniego ze względu na zachowanie zdrowia wyżywienia, odzieży, warunków bytowych, pomieszczeń oraz świadczeń zdrowotnych i odpowiednich warunków higieny. Na warunki bytowe składają się:

- rodzaj i ilość wyżywienia,
- rodzaj i ilość odzieży,
- standard pomieszczeń,
- poziom opieki lekarskiej.

Zapamiętaj!

Podstawowe prawa skazanego zawarte w kodeksie karnym wykonawczym dotyczą: warunków bytowych; łączności ze światem zewnętrznym a zwłaszcza z rodziną i innymi osobami bliskimi; aktywności skazanego w czasie odbywania kary; wolności religijnej; gwarancji służącym praworządному wykonywaniu kary.

Skazany ma prawo do należytego wyżywienia. Otrzymuje trzy razy dziennie posiłki, o odpowiedniej wartości odżywczej, w tym co najmniej jeden posiłek gorący, z uwzględnieniem zatrudnienia i wieku

skazanego, a w miarę możliwości także wymogów religijnych i kulturowych oraz napój do zaspokajania pragnienia. Skazany, którego stan zdrowia tego wymaga, otrzymuje wyżywienie według wskazań lekarza.

Skazany ma prawo co najmniej trzy razy w miesiącu dokonywać zakupów artykułów żywnościowych i wyrobów tytoniowych oraz innych artykułów dopuszczonych do sprzedaży w zakładzie karnym, za środki pieniężne pozostające do jego dyspozycji w depozycie. Skazanemu umożliwia się dokonanie pierwszego zakupu nie później niż trzeciego dnia roboczego po przyjęciu do zakładu karnego.

Skazany ma prawo otrzymać raz na kwartał paczkę z żywnością o ciężarze nieprzekraczającym wraz z opakowaniem 5 kg. W uzasadnionym wypadku skazany może otrzymać, za zgodą dyrektora zakładu karnego, paczkę przekraczającą dopuszczalny ciężar.

Podstawowe wymagania dotyczące cel mieszkalnych. Powierzchnia w celi mieszkalnej, przypadająca na skazanego, wynosi nie mniej niż 3 m². Cele wyposaża się w odpowiedni sprzęt kwaterunkowy zapewniający skazanemu osobne miejsce do spania, odpowiednie warunki higieny, dostateczny dopływ powietrza i odpowiednią do pory roku temperaturę, według norm określonych dla pomieszczeń mieszkalnych, a także oświetlenie odpowiednie do czytania i wykonywania pracy. Cella mieszkalna powinna być wyposażona w łóżko dla każdego skazanego, odpowiednią do liczby skazanych ilość stołów, szafek i taboretów oraz środków do utrzymania czystości w celi. Niezbędne urządzenia sanitarne sytuuje się w sposób zapewniający ich niekrępujące użytkowanie.

Skazany ma prawo posiadać w celi dokumenty związane z postępowaniem, którego jest uczestnikiem, artykuły żywnościowe i wyroby tytoniowe, środki higieny osobistej, przedmioty osobistego użytku, zegarek, listy oraz fotografie członków rodziny i innych osób bliskich, przedmioty kultu religijnego, materiały piśmienne, notatki osobiste, książki, prasę i gry świetlicowe. Dyrektor zakładu karnego może zezwolić skazanemu na posiadanie w celi sprzętu audiowizualnego, komputerowego oraz innych przedmiotów, w tym także podnoszących estetykę pomieszczenia lub będących wyrazem kulturalnych zainteresowań skazanego, jeżeli posiadanie tych przedmiotów nie narusza zasad porządku i bezpieczeństwa obowiązujących w zakładzie karnym.

Prawo do odpowiedniej odzieży, bielizny i obuwia – skazany otrzymuje do użytku, z zakładu karnego, odpowiednią do pory roku odzież, bieliznę oraz obuwie, o ile nie korzysta z własnych. W zakładzie karnym typu półotwartego i otwartego skazani mogą korzystać z własnej odzieży, bielizny i obuwia, w zakładzie karnym typu zamkniętego mogą korzystać z własnej bielizny i obuwia, a za zezwoleniem dyrektora zakładu karnego – także z odzieży. W czasie przeprowadzania czynności procesowych, transportowania oraz w innych uzasadnionych wypadkach skazany korzysta z własnej odzieży, bielizny i obuwia, chyba że są one nieodpowiednie ze względu na porę roku lub zniszczone albo jeżeli przemawiają przeciwko temu względy bezpieczeństwa.

Skazanemu zapewnia się warunki niezbędne do utrzymania higieny osobistej, w szczególności otrzymuje on z zakładu karnego pościel oraz inne środki do utrzymania higieny i czystości w celi.

Skazanemu, co najmniej raz w miesiącu, umożliwia się ostrzyżenie, korzysta co najmniej raz w tygodniu z ciepłej kąpeli, zatrudniony przy pracach brudzących korzysta z odpowiednio częstszych kąpeli. Kąpiel skazanego chorego odbywa się według wskazań lekarza. Skazana kobieta korzysta co najmniej raz dziennie z ciepłej wody i dwa razy w tygodniu z ciepłej kąpeli.

Skazany korzysta z niezbędnego dla zdrowia wypoczynku, w szczególności z prawa do co najmniej godzinnego spaceru i 8-godzinnego czasu przeznaczonego na sen w ciągu doby.

Skazanemu zapewnia się bezpłatne świadczenia zdrowotne, leki i artykuły sanitarne. Protezy, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze zapewnia się skazanemu bezpłatnie, jeżeli ich brak mógłby pogorszyć stan zdrowia lub uniemożliwić odbywanie kary pozbawienia wolności, a w innych wypadkach odpłatnie.

Prawo do łączności ze światem zewnętrznym – kontakty skazanego osadzonego w zakładzie karnym ze światem zewnętrznym mogą mieć charakter pośredni lub bezpośredni. Te pierwsze utrzymywane są przede wszystkim poprzez korzystanie z radia, telewizji i prasy oraz korespondencyjnie, drugie zaś odbywają się w formie widzeń i spotkań na terenie zakładu karnego.

Skazanemu należy umożliwiać utrzymywanie więzi przede wszystkim z rodziną i innymi osobami bliskimi poprzez widzenia, korespondencję, rozmowy telefoniczne, paczki i przekazy pieniężne, a w uzasadnionych wypadkach, za zgodą dyrektora zakładu karnego, również przez inne środki łączności, oraz ułatwiać utrzymywanie kontaktów ze stowarzyszeniami, fundacjami, organizacjami oraz instytucjami uczestniczącymi w prowadzeniu działalności resocjalizacyjnej, społecznej, kulturalnej, oświatowej, sportowej i religijnej w zakładach lub aresztach, jak również kościołami i innymi związkami wyznaniowymi oraz osobami godnymi zaufania. Zakres i sposób wymienionych kontaktów, w szczególności nadzór nad widzeniami, cenzura korespondencji, kontrolowanie rozmów w trakcie widzeń i telefonicznych, są uzależnione od rodzaju i typu zakładu karnego, w którym skazany odbywa karę, a także od wymogów indywidualnego oddziaływania, z wyjątkiem prawa do otrzymywania paczek. Zasadą jest, że widzenia odbywają się pod nadzorem funkcjonariusza, w sposób umożliwiający bezpośredni kontakt skazanego z osobą odwiedzającą, przy oddzielnym stoliku.

Skazany nieposiadający środków pieniężnych otrzymuje od administracji zakładu karnego papier, koperty oraz znaczki pocztowe na dwie przesyłki listowe ekonomiczne w miesiącu, o masie do 20 g, a w szczególnie uzasadnionych przypadkach może otrzymać także na dalszą korespondencję.

Skazany cudzoziemiec może prowadzić korespondencję z właściwym urzędem konsularnym, a w razie braku takiego urzędu – z właściwym przedstawicielstwem dyplomatycznym oraz korzystać z widzeń z urzędnikiem konsularnym lub wykonującym funkcje konsularne pracownikiem przedstawicielstwa dyplomatycznego.

Prawo do aktywności w czasie wykonywania kary – do podstawowych praw skazanych należą również takie, które dotyczą aktywnego uczestnictwa w różnego rodzaju zajęciach podczas pobytu w zakładzie karnym. Wśród nich należy wymienić prawo do korzystania z urządzeń i zajęć kulturalno-oświatowych i sportowych, radia, telewizji, książek i prasy, prawo do kształcenia i samokształcenia oraz wykonywania twórczości własnej, a za zgodą dyrektora zakładu karnego do wytwarzania i zbywania wykonanych przedmiotów.

Sposób i zakres uczestniczenia w nauczaniu, w zajęciach kulturalno-oświatowych i sportowych zależy od typu zakładu w jakim skazany przebywa, a także od systemu w jakim wykonywana jest orzeczona wobec niego kara.

Prawo do wolności religijnej – skazany ma prawo w szczególności do korzystania z wolności religijnej. Ma prawo do wykonywania praktyk religijnych i korzystania z posług religijnych oraz bezpośredniego uczestniczenia w nabożeństwach odprawianych w zakładzie karnym w dni świąteczne i słuchania nabożeństw transmitowanych przez środki masowego przekazu, a także do posiadania niezbędných w tym celu książek, pism i przedmiotów.

Ma prawo do uczestniczenia w prowadzonym w zakładzie karnym nauczaniu religii, brania udziału w działalności charytatywnej i społecznej kościoła lub innego związku wyznaniowego, a także do spotkań indywidualnych z duchownym kościoła lub innego związku wyznaniowego, do którego należy; duchowni ci mogą odwiedzać skazanych w pomieszczeniach, w których przebywają.

Korzystanie z wolności religijnej nie może naruszać zasad tolerancji ani zakłócać ustalonego porządku w zakładzie karnym.

Gwarancje służące praworządному wykonywaniu kary. Do najważniejszych praw tej grupy należą prawo do komunikowania się z określonymi podmiotami, które współdziałają w wykonywaniu orzeczonych kar i środków.

Skazany ma prawo w szczególności do komunikowania się z obrońcą, pełnomocnikiem, właściwym kuratorem sądowym oraz wybranym przez siebie przedstawicielem, którym może być zwłaszcza przedstawiciel stowarzyszenia, fundacji, organizacji i instytucji, które wśród celów prowadzonej działalności mają uczestniczenie w wykonywaniu orzeczeń oraz pomoc w społecznej readaptacji skazanych.

Skazany ma prawo do składania wniosków, skarg i próśb organowi właściwemu do ich rozpatrzenia oraz przedstawiania ich, w nieobecności innych osób, administracji zakładu karnego, kierownikom jednostek organizacyjnych Służby Więziennej, sędziemu penitencjarnemu, prokuratorowi i Rzecznikowi Praw Obywatelskich, prowadzenia korespondencji, bez jej cenzurowania, z organami ścigania, wymiaru sprawiedliwości i innymi organami państwowymi, samorządowymi oraz z Rzecznikiem Praw Obywatelskich.

Skazani, ich obrońcy i pełnomocnicy oraz właściwe organizacje pozarządowe mają prawo kierować skargi do organów powołanych na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka.

Korespondencja, w tych sprawach, osób pozbawionych wolności powinna być bezzwłocznie przekazywana do adresata i nie podlega cenzurze.

Kolejnym uprawnieniem składającym się na kodeksowe gwarancje praworządowego wykonywania kary pozbawienia wolności jest prawo do zapoznawania się z opiniami sporządzanymi przez administrację zakładu karnego stanowiącymi podstawę podejmowanych wobec niego decyzji. Uzyskują informację o tym w jaki sposób są oceniani przez przełożonych i odpowiednio do tego mogą zmieniać swoje zachowanie, a w razie uznania opinii za krzywdzącą – domagać się wyjaśnienia sprawy i ewentualnego skorygowania opinii.

W postępowaniu wykonawczym skazany może korzystać z pomocy obrońcy ustanowionego w tym postępowaniu.

W postępowaniu przed sądem skazany musi mieć obrońcę, jeżeli:

- jest głuchy, niemy lub niewidomy,
- zachodzi uzasadniona wątpliwość co do jego poczytalności,
- nie ukończył 18 lat,
- nie włada językiem polskim.

Skazany pozbawiony wolności może porozumiewać się ze swoim obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem lub radcą prawnym podczas nieobecności innych osób. Korespondencja z tymi osobami nie podlega cenzurze i zatrzymaniu, a rozmowy w trakcie widzeń i telefoniczne nie podlegają kontroli. Nadzór nad korespondencją z obrońcą może być wykonany przez otwarcie listu wyłącznie wtedy, gdy zachodzi uzasadnione podejrzenie, że list zawiera przedmioty, których dotyczy zakaz posiadania, przechowywania, przekazywania, przesyłania lub obrotu. Czynności otwarcia dokonuje się w obecności skazanego i zawiadamia się o niej sędziego penitencjarnego, podając jej powód i wynik.

Korzystanie przez skazanego z przysługujących mu praw powinno następować w sposób nie naruszający praw innych osób oraz nie zakłócający ustalonego w zakładzie karnym porządku.

4. Obowiązki skazanych

W obecności przełożonych oraz osób wizytujących zakład karny skazany przyjmuje postawę stojącą. Skazany, a w wieloosobowej celi mieszkalnej starszy celi, podaje swoje imię i nazwisko osobom wchodzącym do celi.

Zapamiętaj!

Skazany ma obowiązek stosować się do wydanych przez właściwe organy poleceń zmierzających do wykonania orzeczenia.

Do najważniejszych należy w szczególności obowiązek:

- poprawnego zachowania się,
- przestrzegania higieny osobistej i czystości pomieszczeń, w których przebywa,
- niezwłocznego zawiadomienia przełożonego o chorobie własnej oraz o zauważonych objawach chorobowych u innego skazanego,
- poddania się – niezależnie od obowiązków określonych w przepisach o zwalczaniu chorób zakaźnych, wenerycznych i gruźlicy, alkoholizmu i narkomanii – przewidzianym przepisami badaniom, leczeniu, zabiegom lekarskim, sanitarnym oraz rehabilitacji, a skazany, co do którego sędzia penitencjarny zarządził przeprowadzenie badań psychologicznych lub psychiatrycznych, dodatkowo – udzielania osobom prowadzącym badania informacji o stanie zdrowia, przebytych chorobach i urazach oraz warunkach, w jakich się wychowywał, oraz wykonywania zleconych przez psychiatrę lub psychologa czynności niezbędnych dla potrzeb badania,
- wykonywania pracy, jeżeli przepisy szczególne, także wynikające z prawa międzynarodowego, nie przewidują zwolnienia od tego obowiązku, oraz wykonywania prac porządkowych w obrębie zakładu karnego,
- dbałości o mienie zakładu karnego oraz instytucji lub podmiotu gospodarczego, w którym jest zatrudniony,
- poddania się czynnościom mającym na celu identyfikację osoby.

Zapamiętaj!

Podstawowym obowiązkiem skazanych jest przestrzeganie przepisów określających zasady i tryb wykonywania kary, ustalonego w zakładzie karnym porządku oraz wykonywania poleceń przełożonych i innych osób uprawnionych.

Zakazuje się także określonych zachowań. Skazanemu nie wolno:

- uczestniczyć w grupach organizowanych bez zgody lub wiedzy właściwego przełożonego,
- posługiwać się wyrazami lub zwrotami wulgarnymi, obelżywymi albo gwarą przestępców,
- uprawiać gier hazardowych,
- spożywać alkoholu oraz używać środków odurzających lub substancji psychotropowych,
- odmawiać przyjmowania posiłków dostarczanych przez administrację zakładu karnego w celu wymuszenia określonej decyzji lub postępowania, a także powodować u siebie uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, jak również nakłaniać lub pomagać w dokonywaniu takich czynów,
- wykonywać tatuaży i zezwalać na ich wykonywanie na sobie, jak również nakłaniać lub pomagać w dokonywaniu takich czynów,
- porozumiewać się z osobami postronnymi oraz osadzonymi w innej celi, jeżeli naruszałoby to ustalony w zakładzie karnym porządek,
- samowolnie zmieniać celi mieszkalnej, miejsca wyznaczonego do spania, stanowiska pracy i miejsca wykonywania zleconej czynności,
- zmieniać wyglądu zewnętrznego w sposób utrudniający identyfikację, w szczególności poprzez zgolenie lub zapuszczenie przez skazanego włosów, brody lub wąsów albo zmianę ich koloru, chyba że uzyska na to zgodę dyrektora zakładu karnego.

W wypadkach uzasadnionych względami porządku lub bezpieczeństwa skazany podlega kontroli osobistej. Z tych samych względów kontroli podlegają również cele i inne pomieszczenia, w których skazany przebywa, znajdujące się w nich przedmioty, a także przedmioty jemu dostarczane lub przekazywane przez niego innej osobie.

Skazany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z ustawy, regulaminu lub innych przepisów wydanych na jej podstawie albo ustalonego w zakładzie karnym lub miejscu pracy porządku.

5. Prawa i obowiązki osób tymczasowo aresztowanych

Wykonanie tymczasowego aresztowania służy realizacji celów, dla których ten środek zastosowano, a w szczególności zabezpieczeniu prawidłowego toku postępowania karnego. Sposób wykonywania tymczasowego aresztowania nie może naruszać uprawnień procesowych tymczasowo aresztowanego.

Zapamiętaj!

Do wykonywania tymczasowego aresztowania stosuje się odpowiednio przepisy odnoszące się do wykonywania kary pozbawienia wolności, ze zmianami wynikającymi z przepisów kodeksu karnego wykonawczego.

Poza wyjątkami, tymczasowo aresztowany korzysta co najmniej z takich uprawnień, jakie przysługują skazanemu odbywającemu karę pozbawienia wolności w systemie zwykłym w zakładzie karnym typu zamkniętego i nie stosuje się do niego ograniczeń innych niż te, które są konieczne do zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego, utrzymania porządku i bezpieczeństwa w areszcie śledczym oraz zapobieżenia wzajemnej demoralizacji tymczasowo aresztowanych.

Przyjmując tymczasowo aresztowanego do aresztu śledczego należy go bezzwłocznie poinformować o przysługujących mu prawach i ciążących na nim obowiązkach, a zwłaszcza umożliwić mu zapoznanie się z przepisami kodeksu karnego wykonawczego i regulaminu organizacyjno-porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania, oraz poddać odpowiednim badaniom lekarskim i zabiegom sanitarnym.

Do praw tymczasowo aresztowanego ważnych dla jego właściwej sytuacji procesowej należy zaliczyć :

- Prawo do zawiadomienia o miejscu swojego pobytu. Podaje się do wiadomości, że każdy tymczasowo aresztowany cudzoziemiec ma prawo, bezzwłocznie po osadzeniu go w areszcie śledczym, zawiadomić o miejscu swego pobytu osobę najbliższą albo inną osobę, stowarzyszenie, organizację lub instytucję, a także swojego obrońcę, a ponadto powiadomić właściwy urząd konsularny, a w razie braku takiego urzędu – właściwe przedstawicielstwo dyplomatyczne. Powiadomienie może nastąpić poprzez podpisanie druku zawiadomienia i po podpisaniu wysłane bezpośrednio do adresata, albo listem, który zostanie wysłany za pośrednictwem organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.
- Prawo do porozumiewania się z obrońcą lub pełnomocnikiem będącym adwokatem albo radcą prawnym podczas nieobecności innych osób oraz korespondencyjnie. Jeżeli organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, zastrzeże przy widzeniu obecność swoją lub osoby upoważnionej – widzenie odbywa się w sposób wskazany przez ten organ. Tymczasowo aresztowanemu należy umożliwić przygotowanie się do obrony.

Tymczasowo aresztowany może korzystać z własnej odzieży, bielizny i obuwia, chyba że zakłóca to porządek ustalony w areszcie śledczym lub sprzeciwiają się temu względy bezpieczeństwa lub względy sanitarne. Tymczasowo aresztowany nie może posiadać środków łączności, urządzeń technicznych służących do rejestrowania i odtwarzania informacji, sprzętu komputerowego, a także, poza depozytem, przedmiotów i dokumentów, które mogą utrudniać prawidłowy tok postępowania karnego.

Tymczasowo aresztowany może za zgodą organu, do którego dyspozycji pozostaje, oraz dyrektora aresztu korzystać z wyżywienia, środków leczniczych i higieny otrzymywanych spoza aresztu śledczego.

Tymczasowo aresztowany może uzyskać widzenie po wydaniu zarządzenia o zgodzie na widzenie przez organ, do którego dyspozycji pozostaje. W wypadku gdy tymczasowo aresztowany pozostaje do dyspozycji kilku organów, wymagana jest zgoda na widzenie każdego z nich, chyba że organy te zarządzają inaczej.

Korespondencja tymczasowo aresztowanego podlega zatrzymaniu, cenzurze lub nadzorowi organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

Korespondencję urzędową administracja aresztu śledczego bezzwłocznie doręcza lub podaje do wiadomości tymczasowo aresztowanemu, który podpisem i datą potwierdza jej odbiór lub przyjęcie jej treści do wiadomości. W razie odmowy potwierdzenia czyni się o tym wzmiankę na piśmie urzędowym lub potwierdzeniu odbioru.

Korespondencję tymczasowo aresztowanego, w tym także korespondencję z organami powołanymi na podstawie ratyfikowanych przez Rzeczpospolitą Polską umów międzynarodowych dotyczących ochrony praw człowieka, z Rzecznikiem Praw Obywatelskich oraz z organami państwowymi i samorządowymi, przesyła się adresatowi za pośrednictwem organu, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje.

Tymczasowo aresztowany nie może korzystać z aparatu telefonicznego oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej.

Tymczasowo aresztowany ma obowiązek wykonywania prac porządkowych w obrębie aresztu śledczego; przy innych pracach może zostać zatrudniony tylko za jego zgodą. Zatrudnienie poza obrębem aresztu śledczego wymaga ponadto wydania zarządzenia o zgodzie przez organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje. Zatrudniony odpłatnie otrzymuje wynagrodzenie. Może być za jego zgodą zatrudniony nieodpłatnie w obrębie aresztu śledczego.

Tymczasowo aresztowany może rozporządzać posiadanymi w areszcie śledczym pieniędzmi, przedmiotami wartościowymi i innymi przedmiotami, w tym wpłacać pieniądze na rachunek bankowy, chyba że organ, do którego dyspozycji pozostaje, zarządzi inaczej.

Poruszanie się tymczasowo aresztowanych po terenie aresztu śledczego, nauczanie i zatrudnienie, bezpośrednie uczestniczenie w nabożeństwach, spotkaniach religijnych i nauczaniu religii oraz korzystanie z widzeń, spacerów, kąpeli, zajęć kulturalno-oświatowych, z zakresu kultury fizycznej i sportu, a także ich udział w czynnościach procesowych, odbywa się z uwzględnieniem konieczności zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego.

Tymczasowo aresztowany podlega odpowiedzialności dyscyplinarnej za zawinione naruszenie nakazów lub zakazów wynikających z ustawy, regulaminu lub innych przepisów wydanych na jej podstawie albo ustalonego w areszcie śledczym porządku.

Tymczasowo aresztowany, wobec którego wykonywana jest kara pozbawienia wolności w innej sprawie, korzysta z uprawnień takich jak skazany, z wyjątkiem: widzeń, korespondencji, korzystania z aparatów telefonicznych oraz innych środków łączności przewodowej i bezprzewodowej, posiadania przedmiotów w celi, korzystania ze świadczeń zdrowotnych, powiadamiania organu dysponującego o zakwalifikowaniu do tymczasowo aresztowanych stwarzających poważne zagrożenie społeczne albo poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa zakładu karnego oraz o pozostaniu na leczeniu w zakładzie karnym po zwolnieniu, a także w zakresie udzielania wszelkich przepustek, a ponadto w innych wypadkach, gdy wymaga tego konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania karnego – w zakresie których stosuje się przepisy kodeksu karnego wykonawczego dotyczące tymczasowo aresztowanych.

Organ, do którego dyspozycji tymczasowo aresztowany pozostaje, może zarządzić stosowanie wobec nich, również innych przepisów dotyczących tymczasowo aresztowanych.

Źródła prawa

1. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz.U. Nr 90, poz. 557).
2. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania kary pozbawienia wolności, (Dz. U. z dnia 29 sierpnia 2003 r.).
3. Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 25 sierpnia 2003 r. w sprawie regulaminu organizacyjno – porządkowego wykonywania tymczasowego aresztowania (Dz. U. z dnia 29 sierpnia 2003 r.).

Bibliografia

1. Hołda Z., „Prawo karne wykonawcze”, Wyd. Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 1999.
2. Kawecka-Stańdo B., „Prawne podstawy resocjalizacji” Wyd. Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2000.
3. Pawela S., „Prawo karne wykonawcze (zarys wykładu)”, Wyd. Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2003.
4. Pawela S., „Kodeks karny wykonawczy – praktyczny komentarz”, Wyd. Prawników Polskich, Warszawa 1999.
5. „Zagadnienia penitencjarne”, COSSW, Kalisz 2004.